

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Юлия Добрева, ВУЗФ

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **‘професор’**
в СУ „Св. Климент Охридски“

по област на висше образование 3.8 Икономика

професионално направление: Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти -
иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси– на български и английски език,

В конкурса за ‘професор’, обявен в Държавен вестник, бр. 35 от 18.04.2023 г. и на интернет-страница на СУ „Св. Климент Охридски“, като кандидат участва доц. д-р Надя Велинова-Соколова от СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-38-272/25.05.2023г. от 25.05.2023г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност **професор в СУ „Св. Климент Охридски“** по област на висше образование 3.8. Икономика, професионално направление *Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти - иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси– на български и английски език.*

За участие в обявения конкурс са подали документи единствен кандидат:

доц. д-р Надя Велинова-Соколова от СУ „Св. Климент Охридски“

Представеният от доц. д-р Надя Соколова комплект материали на електронен носител е в съответствие с нормативните изисквания и включва следните документи:

- Резюмета на публикациите
- Списък на публикациите
- Справка за изпълнение на минималните национални изисквания
- Справка за научните приноси
- Доказателствен материал за участия в проекти
- Списък на цитатите
- Диплома за ОНС „доктор“

Кандидатът доц. д-р Надя Велинова-Соколова е приложила общо 35 научни труда, в т.ч. 5 студии (2 в реферирани издания), 18 статии и доклади в нереферирани издания с научно рецензиране, 5 статии в реферирани издания, 1 монография, 1 учебник и 3 учебни помагала и списък на научноизследователски разработки. Приемат се за рецензиране всички представени от кандидата научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка, както и участия в научноизследователски проекти. Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за участие и за внедрени разработки, както за ползата от тях и участия в национални и международни проекти.

Бележка: Представената за рецензиране студия на база дисертационен труд (отбелязана в наукометричната справка със 75 точки) не е книга на база дисертационен труд, защото темата на дисертационния труд е различна (не е представен в материалите) – следователно, приемам я като студия с научно рецензиране със съответната корекция в наукометрията. Това не рефлектира върху изпълнението на минималните национални изисквания по секция Г, защото броят на точките многократно надхвърля минимума от 200т.

2. Кратки биографични данни (на кандидата)

Доц. д-р Надя Соколова е родена на 09.04.1976 г. През 1999 г. завършва УНСС – София със степен „магистър по стопанско управление“, а през 2009 г. защитава докторска дисертация на тема „Изследване на модели за управление на портфейли от деривати чрез използване на съвременни софтуерни решения“. От май 2013 г. заема академичната длъжност доцент в СУ „Св. Климент Охридски“.

Доц. Соколова чете дисциплини в катедра „Финанси и счетоводство“, в т.ч.: Анализ на финансовите пазари, Практически курс по счетоводство и финанси, Въведение в счетоводството – на английски език, Счетоводство и финанси за мениджъри, Счетоводство на застрахователните и осигурителните предприятия и др. Извършва консултантска дейност в сферата на финансите от 2011 г. Последователно е заемала различни ръководни позиции в КФН за периода 2003-2011 г. Понастоящем е и хоноруван преподавател в УНСС към катедра „Управление“.

От 2003 г. е участвала в различни национални и международни проекти за оценка на финансови инструменти и иновативни модели в обучението.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Оценка на преподавателската, научната и научно-приложна дейност на кандидата

Доц. Соколова е разработила и води лекционни курсове по 8 дисциплини в ОКС „бакалавър“ и ОКС „Магистър“, както и семинарни занятия по 3 дисциплини в ОКС „магистър“. Разработила е 1 учебник, 1 учебно помагало и 3 сборника с практически казуси/задачи.

Основна линия в изследванията са различни финансови и образователни модели в областта на финансите и счетоводното и тяхното проявление и адаптация в променлива среда.

Монографията *Education 4.0 and innovative techniques in teaching* разглежда актуални модели на преподаване в контекста на предизвикателствата за образователната система в условията на пандемията Ковид 19. Именно това отличава труда като изключително ценен и с полезна практическа насоченост в динамиката на съвременното и потенциалът от възникване на нови кризи от същия мащаб и в следващите години на 21 век.

3.2. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Основен принос на монографичното изследване е анализ на развитието на обучението по финанси и счетоводство в условията на Обучение 4.0 съгласно изискванията на Индустрия 4.0, свързан с това как трябва да се промени обучението, за да отговори на технологичното развитие. Изследването включва и теоретичен обзор на иновативните техники на преподаване, което дава възможност за нова интерпретация на обучението по финанси и счетоводство в университетите. Друг отличим принос на монографията е анализ на спецификите на висшето образование в областта на финансите и счетоводството в условията на Ковид 19 и връзката му с прилагането на иновативни методи за обучение в резултат от необходимостта за промяна на начина на обучение при пандемия. Акцентирано е върху необходимостта от изследване и оценяване на модела на „обърната класна стая“ в контекста на обучението по счетоводство и финанси.

В учебника *Управление на риска на небанковите финансови институции. Теоретични постановки* са разгледани характеристиките и особеностите на небанковите финансови институции. Особено ценен принос на този учебник е акцентът върху управлението на риска. Целта на учебника е да запознае студенти, ученици, както и начинаещи инвеститори с теоретичните постановки и специфики на проблема за риска, неговото управление от участниците на капиталовия, застрахователния и осигурителния пазар. Информацията за риска на небанковите финансови институции е представена по систематизиран и лесен за усвояване начин,

като така дава възможност на ученици, студенти и заинтересовани лица да се запознаят с големия по обем информация, която съществува по проблема. Авторът събира на едно място теоретичните изисквания за риска, неговото управление и спецификите му в областта на финансовия сектор, като акцент се поставя на небанковия финансов сектор.

В останалите публикации (статии и студии) доц. Соколова разглежда различни аспекти на оценката на риска по отношение на прилагането на Международен стандарт за финансово отчитане 9 „Финансови инструменти“ (МСФО 9), направени са предложения за разработване на нови програми за съответните вътрешни контроли, системи за управление на риска, както и нови информационни системи и бази данни по отношение на влизането в сила на МСФО 9. Изследвана е и връзката между изкуствения интелект и финансовото образование, подчертавайки ролята на дигитализацията във финансово образование, както и характерните особености и специфики на всички участници на капиталовия и застрахователния пазар и този на допълнителното пенсионно осигуряване. Изследвани са възможностите за дигитализация на висшето образование в областта на финансите и е изготвен SWOT анализ за готовността на университети да засилят процеса на дигитализация в преподаване, като са представени нови методи на обучение, свързани с прилагането на изкуствен интелект, както и с концепцията „Интернет на нещата“

От особен интерес са и разгледаните възможности за наличието на причинно-следствени връзки между „зелените“ финанси и „зелената“ икономика. Анализират се предизвикателствата пред управлението на зелените финанси в България, а паралелно с това е представена методология за оценка на влиянието на COVID-19 върху финансовата индустрия и участието на зелените финанси в икономическото възстановяване след пандемията.

Друг аспект в публикациите е анализът върху теоретичните специфики на новите регулации на МСФО 17 за застрахователните дружества и техния потенциален ефект върху застрахователния сектор. Изследвани са базисните промени в модела на счетоводно отчитане на

застрахователните договори, както и някои основни ефекти от приложението на стандарта в практиката, като е анализирана и готовността на дружествата за прилагане на стандарта.

4. Оценка на личния принос на кандидата

От представените за рецензиране публикации е безспорно налице и отличим личния принос на кандидата, като формулираните приноси и получени резултати са негова лична заслуга.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам формални критични забележки.

Препоръчвам на кандидата да продължи изследванията си в областта на иновативните методи на обучение и да популяризира моделите чрез публикуване на различни учебници и учебни помагала за дигитално обучение, поради тенденцията на преминаване към все по-дигитални форми на обучение във висшето образование. Друга насока за бъдещи анализи са финтех приложенията и дигитализацията при управлението на риска във финансите институции.

6. Лични впечатления

Познавам кандидата доц. Соколова като целеустремена, амбициозна и стриктна в изпълнение на задълженията си, затова съм убедена, че заслужено ще продължи да прилага тези свои качества и заемайки академичната длъжност „професор“, като допринася за развитие на образователната и научна дейност на университета.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Надя Соколова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, като представителна част от тях са публикувани в реферирани списания и научни сборници с научно рецензиране. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доц. д-р Надя Соколова е несъмнена.

Постигнатите от доц. д-р Надя Соколова резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на изискванията на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение за избор на доц. д-р Надя Соколова на академичната длъжност 'професор' в СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление по област на висше образование 3.8 Икономика, професионално направление: *Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти - иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси* – на български и английски език.

25.07.2023 г.

Рецензент: .....

Проф. д-р Юлия Добрева